

Inrichtingsplan natuurontwikkeling

Aanvraag Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap
Horstermaat, Winterswijk–Brinkheurne

Hoog-Keppel, januari 2014

Projectnummer 1543

Rapportnummer 1342

opdrachtgever

G.A. van der Lugt Stichting | contactpersoon: dhr. H. Graven
Akkerwinde 4, 7242 MX Lochem | T 0573-258823 / 06-42637513
relatienummer DR 200375013

opdrachtnemer

Stichting Staring Advies
Jonker Emilweg 11, 6997 CB Hoog-Keppel | T 0314 641910
info@staringadvies.nl | www.staringadvies.nl | Auteur: D.J. Stronks

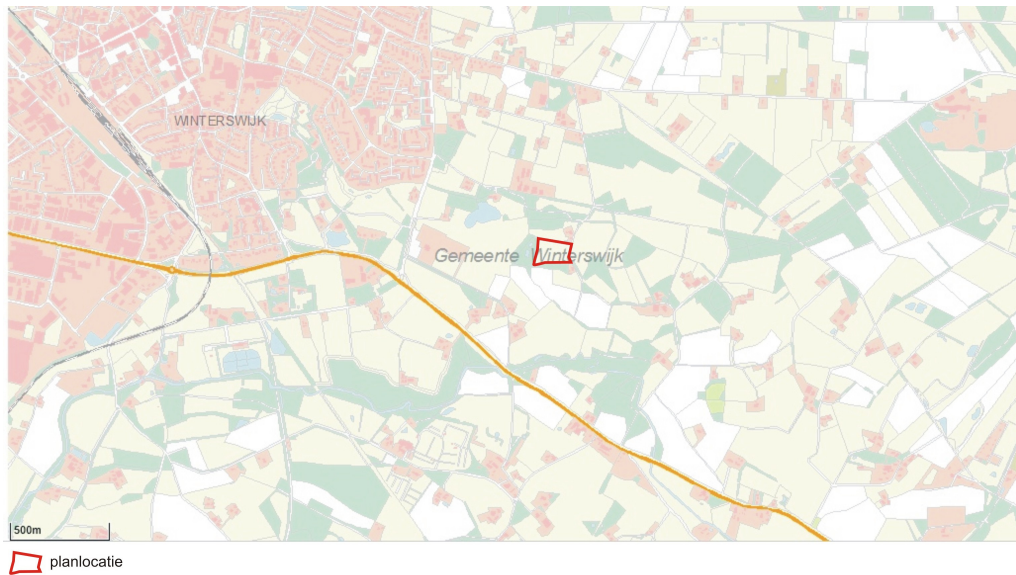
Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Toekomstige situatie van het terrein	4
3	De uitgangssituatie van het terrein	5
4	Inrichtingsmaatregelen	6
5	Motivering voor het treffen van de maatregelen	8
6	De tijdsplanning van de maatregelen	9
7	Beheer	10
8	Begroting	11
9	Financiering	12
	Bijlagen	13

1 Inleiding

Dit inrichtingsplan is opgesteld als onderdeel van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap voor een terrein dat in eigendom is van de G.A. van der Lugt Stichting. Momenteel is dit terrein landbouwkundig in gebruik. De eigenaar heeft de wens om dit om te vormen naar een natuurterrein. Het terrein ligt in de buurtschap Brinkheurne ten oosten van Winterswijk. Zie figuur 1.

Figuur 1. Topografische ligging van het terrein.

2 Toekomstige situatie van het terrein

De toekomstige situatie van het terrein nadat de inrichting is afgerond, is dat wordt voldaan aan de eisen van het natuurbeheertype N.12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Er wordt één beheerseenheid met een oppervlakte van 1,65 hectare ingericht, welke hierna verder wordt toegelicht. Zie ook bijlage 1.

Algemene beschrijving N.12.02

Kruiden- en faunarijk grasland omvat graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. De vegetatie kan behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Diverse soorten ruigte en struweel kunnen in dit grasland voorkomen. Het grasland wordt meestal extensief beweid of gehooid en niet of slechts licht bemest.

Het beheertype Kruiden- en faunarijk grasland kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Kruiden- en faunarijk grasland komt in vrijwel alle landschapstypen voor. Toch is het areaal de laatste veertig jaar enorm afgenomen door de gangbare landbouwpraktijk: sterke bemesting gecombineerd met periodiek doodspuiten van de grasmatten en opnieuw inzaaien met hoog productieve grasvariëteiten. De meeste overgebleven kruidenrijke graslanden liggen in overhoekjes van het agrarische gebied of komen voor in natuurgebieden. Daar kan kruidenrijk grasland een tijdelijk fase zijn als de benodigde abiotische omstandigheden voor schraallanden niet of nog niet gerealiseerd kunnen worden.

Kruiden- en faunarijk grasland wordt bij een goede kwaliteit gekenmerkt door variatie in structuur (ruigte en plaatselijk struweel, hogere en lage vegetatie) en een kruidenrijke graslandbegroeiing die rijk is aan kleine fauna. Gradiënten binnen (grond)waterpeil en voedselrijkdom zorgen voor diverse vegetatietypen. Kenmerkende of bijzondere soorten van schralere beheertypen ontbreken grotendeels binnen Kruiden- en faunarijk grasland, maar graslanden zijn vaak wel rijk aan minder zeldzame soorten. Het type is o.a. van belang voor vlinders en andere insecten, vogels en kleine zoogdieren

Afbakening

Het betreft grasland, de grasachtigen (monocotylen) zijn dominant, maar kruiden (dicotylen) en mossen hebben een oppervlakteaandeel van tenminste 20%.

Er wordt geen bemesting toegepast.

De graslanden zijn niet tot andere beheertypen te rekenen (zie afbakening andere graslanden).

Vrijwel jaarlijks in winter en voorjaar langdurig overstroomde weilanden worden niet tot dit beheertype maar tot Zilt- en overstromingsgrasland gerekend.

3 De uitgangssituatie van het terrein

Algemene gegevens

Op dit moment is het terrein in gebruik als schapenwei. De totale oppervlakte van het in te richten terrein is 1,65 hectare.

Aan de noordzijde grenst het perceel aan een houtwal en langs de oostzijde grenst het aan een laanbeplanting van zomereiken langs een onverharde weg. Aan de zuid- en westzijde grenst het perceel aan bosperceeltjes.

Het plangebied is gelegen in het oude hoevenlandschap. Ruim 100 jaar bestond deze locatie ook al uit grasland.

Archeologie

In de archeologische beleidskaart van de gemeente Winterswijk (RAAP-rapport 2033, kaartbijlage 1) is het terrein ingedeeld in archeologische verwachtingszone 6.

Terreinen binnen deze zone hebben een middelmatige archeologische verwachting. Inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht indien het oppervalk van het totaal aan bodemingrepen groter is dan 100 m² en de ontgravingsdiepte groter is dan 30 cm. De heer Meinderts van de gemeente Winterswijk gaf aan dat de 100 m² eis waarschijnlijk in de loop van 2014 opgeschroefd wordt naar 1000 m². Als dat inderdaad gebeurd is voor de uitvoering van dit plan geen inventariserend archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Bodem en grondwater

De bodemkaart 1:10.000 geeft aan dat de bodem uit een lemige beekeerd (pZg23) bestaat. Aan de noord- en westzijde gaat dit bodemtype over in een veldpodzol (Hn21). Ten zuiden van de planlocatie wordt een hoge zwarte enkeerdgrond aangetroffen (zEZ21).

In het plangebied is sprake van grondwatertrap III. Dat wil zeggen:

- Een gemiddeld hoogste grondwaterstand zich op minder dan 40 cm onder maaiveld.
- Een gemiddeld laagste grondwaterstand van 80 tot 120 cm onder maaiveld.

4 Inrichtingsmaatregelen

De inrichting is zodanig dat wordt voldaan aan de eisen die de SNL stelt aan het beheertype N.12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. De inrichtingschets is opgenomen in de bijlagen.

De inrichting van het terrein bestaat uit de volgende zes onderdelen:

Bloemrijk grasland. Hier vinden geen inrichtingsmaatregelen plaats.

Schraal grasland. De inrichtingsmaatregelen bestaan hier uit het natuurtechnisch ontgraven van de bouwvoor over een oppervlakte van 0,50 hectare. Bij dit grondverzet komt in totaal circa 900 m³ teelaarde vrij. De teelaarde wordt afgevoerd en op bouwland in de directe omgeving van het plangebied verwerkt. Bij het afgraven dient de graafmachine ‘achteruit’ te werken, zodat voorkomen wordt dat er met machines over de afgegraven delen wordt gereden. Gebeurt dit niet, dan wordt de bodem verstoort en ontstaan kiemingsmogelijkheden voor allerlei ongewenste onkruiden zoals bijvoorbeeld akkerdistel en worden gewenste ontwikkelingen belemmerd. Om dezelfde reden moeten de werkzaamheden met een graafmachine voorzien van een ‘gladde bak’ uitgevoerd worden. Op de overgangen naar niet af te graven delen dient een talud van gemiddeld 1:10 aan te worden gehouden. Deze taluds mogen variëren van 1:5 tot 1:15.

Poel. De bodem van de poel heeft een oppervlakte van circa 175 m². De taluds die overgaan in het schraal grasland hebben een oppervlakte van circa 425 m². De totale oppervlakte van de poel is 600 m². De diepte van de poel is 100 cm. De verwachting is dat met deze diepte de poel in zeer droge jaren droogvalt. Bij aanleg van de poel komt in totaal circa 120 m³ teelaarde en 255 m³ zand vrij. De teelaarde wordt afgevoerd en op bouwland in de directe omgeving van het plangebied verwerkt. Voor het vrijkomende zand wordt nog naar een bestemming gezorgd.

Bosmantel. Op 2 locaties grenzend aan bos wordt de bovenste 10 cm van de bouwvoor afgeschaapt over een totale oppervlakte van 1100 m². Hierbij komt circa 100 m³ teelaarde vrij. De teelaarde wordt afgevoerd en op bouwland in de directe omgeving van het plangebied verwerkt. Door spontane opslag van bomen en struiken kunnen op deze 2 locaties bosmantels (geleidelijke overgangen van lage vegetatie naar opgaand bos) ontstaan.

Struweel. Het terrein wordt van oost naar west doorsneden door een perceelscheiding waarlangs enige spontane opslag van bomen en struiken staat. Het plan is dit struweel circa 6 meter breed te maken. De oppervlakte komt daarmee op circa 1000 m². In totaal worden hier verspreid in groepjes 25 stuks meidoorn en 25 stuks hondsroos geplant (bosplantsoen). Op termijn zal 20-40% van het struweel uit struiken moeten bestaan en de rest uit ruigkruidenvegetatie.

Stuw. Langs de westzijde van het terrein is een smalle sloot gelegen die afwatert in noordelijke richting. In deze sloot wordt in de noordwesthoek van het terrein een houten stuwje geplaatst. De constructie van stuw is zodanig dat de waterstand geregeld kan worden door het bijplaatsen of weghalen van houten schotten/balken.

Binnen het beheertype N.12.02 mag maximaal 20% van de oppervlakte bestaan uit andere vormen van natuur dan grasland. Bij inrichting conform dit plan hebben poel, bosmantel en struweel een gezamenlijke oppervlakte van circa 2700 m². Dit is ruim 16% van de totale oppervlakte, waarmee het voldoet aan de maximumeis van 20%.

Wegen en paden

Op het terrein liggen momenteel geen paden of wegen. Aanleg van wegen en/of paden is in dit plan niet aan de orde.

Kabels en Leidingen/Verwijderen drainage

Voor zover bekend zijn in het terrein geen kabels of drainage aanwezig. Voordat met de inrichting wordt begonnen wordt eerst een Klic-melding gedaan.

5 Motivering voor het treffen van de maatregelen

Het doel van dit plan is om tegemoet te komen aan de wens uit het Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland om dit terrein om te vormen in natuur in de vorm van kruiden- en faunarijk grasland. De aanvrager wil hier graag aan mee werken mits subsidiering middels de SNL (Subsidieregeling Natuur en Landschap) mogelijk is (inrichtingssubsidie, subsidie functieverandering en beheerssubsidie).

6 De tijdsplanning van de maatregelen

De gewenste startdatum van het inrichtingsproject is 1 augustus 2014. In augustus en september 2014 kan het grondwerk uitgevoerd worden. In deze tijd van het jaar is de grondwaterstand het laagst. Daardoor kan het meest efficiënt gewerkt worden en is de schade aan de omgeving minimaal. Het plaatsen van het stuwte kan in dezelfde periode plaatsvinden. Het planten van het bosplantsoen kan tussen 15 november 2014 en half maart 2015 uitgevoerd worden.

7 Beheer

Bij het beheer dienen de voorschriften van het aangevraagde pakket in acht te worden genomen. Deze staan in hoofdstuk 2 beschreven. In dit hoofdstuk wordt het gewenste beheer beschreven dat is toegespitst op dit inrichtingsplan.

Op de terreindelen die natuurtechnisch zijn ontgraven dient een extensief hooilandbeheer plaats te vinden. Het verdient de voorkeur in de nazomer (augustus) te hooien. Eventuele opslag van bomen en struiken op terreindelen waar dat niet gewenst is kan er handmatig uitgetrokken worden. Indien struikheide en/of dopheide ontkiemt, deze bij voorkeur niet afmaaien zodat een structuurrijk terrein ontstaat. Het overige deel van het grasland dient de eerste jaren 2 maal per jaar gehooit te worden. Op termijn kan de frequentie van hooien hier verlaagd worden. Op termijn kan het terrein eventueel ook extensief begraasd worden. De terreindelen die als struweel en als bosmantel op de kaart staan moeten niet gemaaid of begraasd worden. Het beheer kan hier beperkt blijven tot het afzetten van te hoog opschietende bomen en struiken. Het beheer van de poel bestaat uit het verwijderen van opslag bomen en struiken op de taluds. Op de lange termijn zal het uitbaggeren van de poel met een graafmachine noodzakelijk zijn als deze voor meer dan de helft is dichtgegroeid.

8 Begroting

In tabel 1 zijn de te verwachten kosten van de inrichting opgenomen.

Tabel 1. Begroting van de inrichtingskosten.

9 Financiering

In tabel 2 staan de te verwachten subsidies en de te verwachten eigen bijdrage weergegeven.

Tabel 2. Financieringsoverzicht.

Onderdeel	bedrag
in te richten oppervlakte natuur (be.1): 1,65 hectare	
maximale subsidie per hectare natuur (be.1)	€ 8.000
maximale subsidie natuur via SKNLN (1)	€ 13.200
totale uitvoeringskosten (2)	€ 15.188
inrichtingssubsidie via SKNL (1)	€ 13.200
tekort (2-1)	€ 1.988

Uit tabel 2 blijkt dat naar verwachting € 1.988,- niet door de te verwachten inrichtingssubsidie wordt gedekt. Dit tekort kan worden opgelost door:

- Door verkoop van het vrijkomende zand. Gezien de kwaliteit van het vrijkomende zand en de huidige markt zal dit niet veel opleveren.
- Inzet van eigen middelen.
- Een aannemer zoeken die het uit wil voeren voor een lager bedrag dan begroot.
- Af te zien van de post "winst en risico" in de begroting.
- Wellicht dat door aanpassing van de regels een archeologisch vooronderzoek niet nodig is.

Bijlagen

1. Inrichtingsschets

Bijlage 1. Inrichtingsschets.

Inrichtingsplan

- Bloemrijk grasland; geen inrichtingsmaatregelen; op termijn eens per jaar hooien of extensief begrazen.
 - Schraal grasland; bouwvoor natuurtechnisch ontgraven; jaarlijks hooien of op termijn extensief begrazen.
 - Poel; tot ca. 1 meter diepte ontgraven; opschonen als meer dan circa 50% van de wateroppervlakte begroeid is.
 - Ontwikkeling bosmantel: bovenste 10 cm van de bouwvoor natuurtechnisch ontgraven; spontane ontwikkeling gevolgd door hakhoutbeheer.
 - Struweel; bestaand. Periodiek gefaseerd afzetten.
 - Plaatsing houten stuwte.
- Overige werkzaamheden: verwijderen eventuele drainage.